

नेपाल सरकार
जलश्रोत मन्त्रालय

१०० मेगावाट भन्दा बढी जडित क्षमता भएका जलविद्युत आयोजनाहरूको विद्युत
उत्पादनको सर्वेक्षण अनुमतिपत्र प्रदान गर्ने कार्यविधि

विद्यमान विद्युत ऐन, २०४९ को दफा ४ को उपदफा १ मा विद्युतको सर्वेक्षण, उत्पादन, प्रसारण वा वितरण गर्न चाहने व्यक्ति वा संगठित संस्थाले सम्बन्धित विषयको आर्थिक, प्राविधिक र वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तथा तोकिए बमोजिमका विवरणहरू खूलाई तोकिएको अधिकारी समक्ष अनुमतिपत्रका लागि दरखास्त दिनु पर्ने प्रावधान रहेको छ । यस अनुसार १०० मेगावाट भन्दा बढी क्षमता भएका जलविद्युत आयोजनाहरूको विद्युत उत्पादनको सर्वेक्षण अनुमतिपत्र प्रदान गर्दा देहाय बमोजिमको कार्यविधि अवलम्बन गर्ने :

१. सरकारले विगतमा तयार पारेको तीनवटा माष्टर प्लानहरू (सप्तगण्डकी, कोशी र कर्णाली/महाकाली गुरुयोजना) मा पहिचान भएका मुख्य मुख्य आयोजनाहरूसंग तात्त्विकरूपले प्रतिकुल असर नपर्ने गरी प्राप्त हुन आएका दरखास्त उपर case by case basis मा कारबाही अघि बढाउने ।
२. अनुमतिपत्र प्रदान गर्ने प्रयोजनको निमित्त प्रस्तावित आयोजनाको जडित क्षमता एकीन गर्ने । यसो गर्दा दरखास्तवालाले उपलब्ध गराएको Hydrological Time Series Data को Probability of exceedence 50% (Q50) लाई आधार मान्ने । यदि दरखास्तवालाले उपलब्ध गराएको सो तथ्यांकमा तात्त्विक फरक रहेको पाइएमा विद्युत विकास विभागले आफुसंग उपलब्ध भएको प्रामाणिक तथ्यांकलाई आधार मानी जडित क्षमता एकीन गर्न सक्ने । तर दरखास्तमा नै सो सीमाभन्दा कम उल्लेख भएको भए त्यसैलाई मान्यता दिने । यसरी परिमार्जित जडित क्षमता दरखास्तमा उल्लेख भएको भन्दा बढी हुन आएमा नियमानुसारको अनुमति दस्तुर वापतको धरौटी दरखास्तवालाबाट थप गर्न लगाउने र प्रक्रिया अगाडि बढाउने ।
३. आर्थिक क्षमता अन्तर्गत प्रवर्द्धकको नेट वर्थ (Net worth) लाई आधार मान्ने । यसको लागि आयोजनाको लागत प्रति मेगावाट १० (दश) करोड रुपैया कायम गर्ने र कुल लागतको २० प्रतिशत लगानी (Equity) को हिसावले हुन आउने रकमको कम्तीमा ५ (पांच) प्रतिशत (अर्थात् कुल लागतको एक प्रतिशत) रकम वरावरको नेट वर्थ (Net worth) को प्रमाण अथवा पछिल्लो २ महिनासम्म कायम रहेको आधिकारिक तरल सम्पतिको विवरण (Liquid Asset Statement) पेश गर्नु पर्ने ।

प्रवर्द्धकको वर्तमान नेट वर्थ (Net worth) स्थानीय अनुमतिपत्र प्राप्त चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट (Licesenced Chartered Accountant) वाट प्रमाणित गरी पेश गर्नु पर्ने । साथमा पछिल्लो वर्षको आधिकारिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदन पनि संलग्न राख्नु पर्ने ।

४. प्राविधिक क्षमता अन्तर्गत प्रवर्द्धकले प्रमाण पेश गर्दा प्रतिष्ठित र प्रस्तावित आयोजनाको कम्तीमा पचास प्रतिशत क्षमताको आयोजनाको संभाव्यता अध्ययन गरेको परामर्श दातृ संस्थासंगको संझौता सहमतिपत्र (MOU) वा आधिकारिक प्रतिवद्धता पत्र (Letter of commitment) पेश गर्नु पर्ने । प्रवर्द्धक आफै नै परामर्शदातृ संस्था समेत रहेको अवस्था भएमा उक्त संस्थाले पनि माथि उल्लिखित प्राविधिक अनुभव हासिल गरेको हुनु पर्ने । विदेशी परामर्शदातृ संस्था भएमा नेपालमा प्रचलित कानुन बमोजिम कार्यरत रहेको स्थानीय परामर्शदातृ संस्थालाई पनि संलग्न गर्ने प्रतिवद्धता पेश गर्नु पर्ने ।
५. प्रवर्द्धकले एकलैले माथि प्रकरण ३ र ४ मा उल्लेख भए अनुसार आवश्यक आर्थिक/प्राविधिक क्षमता प्रस्तुत गर्न नसक्ने अवस्थामा अन्य प्रवर्द्धक/लगानीकर्तासंग संयुक्त उपक्रम (JV) वा छुट्टै कम्पनी (Special Purpose Vehicle - SPV) बनाई आर्थिक/प्राविधिक क्षमता प्रस्तुत गर्न सक्ने । त्यस्तो अवस्थामा प्रवर्द्धकले समझदारीपत्र (MOU) गरी त्यसको प्रमाण पेश गर्नु पर्ने वा आधिकारिक प्रतिवद्धता पत्र (Letter of commitment) पत्र पेश गर्ने ।
६. आयोजनाको लागि सामान्यतया पहिला दर्ता भएको दरखास्तवालालाई माथि उल्लिखित प्राविधिक तथा आर्थिक क्षमताको प्रमाण पेश गर्न दूई महिनाको समय प्रदान गर्ने । उक्त समय कम भई थप म्याद माग भएमा अर्को एक महिनासम्म थप समय प्रदान गर्ने । उक्त समयभित्र पनि प्रवर्द्धकले आवश्यक प्रमाण र कागजात विद्युत विकास विभागमा पेश गर्न नसकेमा उक्त दरखास्त रद्द गरी धरौटी वापत प्राप्त रकम फिर्ता दिने र अर्को दरखास्त भएमा यसै कार्यविधि मूताविकको प्रक्रिया अपनाउने ।
७. पहिलो पटक दूई वर्षको अवधि राखी अनुमतिपत्र प्रदान गर्ने । यसरी अनुमतिपत्र प्राप्त गर्ने संस्थाले सो अवधिभित्र गर्नु पर्ने प्रमुख कार्यहरूको लक्ष्य (Milestone) निर्धारण गरी पेश गर्नु पर्ने । सो Milestone लाई नै अनुमतिपत्रको शर्तको रूपमा अनुमतिपत्रमा नै उल्लेख गर्ने । दूई वर्षभित्र सक्ने पर्ने मुख्य कार्यहरूमा आयोजना क्षेत्रको (क) स्थलरूपी नक्सा (Topographical Mapping) (ख) भौगर्भिक अध्ययन (Geo-Technical Investigation) (ग) Hydrological Studies लाई अनिवार्य रूपमा समावेश गर्ने । उक्त न्युनतम कार्य पूरा गरेमा अनुमतिपत्रको म्याद अर्को एक वर्षका लागि थप गरिने अन्यथा अनुमति पत्रको म्याद थप नगरिने व्यहोरा अनुमति पत्रमा नै खुलाउने ।
८. यो कार्यविधि स्वीकृत हुनु पूर्व नै प्रदान भइसकेका अनुमतिपत्रहरूको हकमा समेत १०० मेगावाटभन्दा बढी क्षमता कायम गर्न संशोधनका लागि अनुरोध भएमा अथवा म्याद थपका लागि अनुरोध भएको अवस्थामा माथि उल्लेखित प्रकरण ३ र ४ अन्तर्गत देखाउनु पर्ने आवश्यक प्राविधिक/आर्थिक क्षमताको प्रमाणहरू पेश गर्न लगाउने । यसको लागि त्यस्तो प्रवर्द्धकलाई आवश्यक परेमा दूई महिनाको थप समय प्रदान गर्ने ।
९. सरकारले अध्ययन गरेका आयोजनाहरू प्रतिस्पर्धाको माध्यमद्वारा प्रवर्द्धन गर्ने । पञ्चेश्वर, कर्णाली चिसापानी र सप्तकोशी उच्च बांध जस्ता बहूउद्देश्यीय बृहत आयोजनाहरू नेपाल सरकारले निर्णय गरे अनुसार छुट्टै प्रक्रियाबाट प्रवर्द्धन गर्न उपयुक्त हुने भएकाले यो कार्यविधि लागु नहुने ।